

МОДЕЛЬ ЧАСТКОВО ОНЛАЙНОВОГО НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

У статті розглядається модель частково онлайнного навчання англійської мови студентів технічних спеціальностей. Описані розділи навчального веб-сайту як засобу формування читацької англомовної компетентності, в узагальненому вигляді надана структура навчального веб-сайту.

Ключові слова: модель, веб-сайт, читацька компетентність, структура.

Швидкий розвиток Інтернет-технологій та збільшення їх ролі в освітньому процесі потребує перегляду деяких підходів до навчання. Очевидним є той факт, що ефективність процесу навчання на сьогодні залежить від того, наскільки глибоко інтегруються нові технології навчання до вже відомих традиційних. Впровадження Інтернету в навчальний процес стало основою для розвитку так званого "змішаного навчання" (blended learning), що включає пряму особисту взаємодію викладача та студентів у процесі навчання з використанням Інтернет-ресурсів. D. Gonzalez, P. Sharma, M. Warschauer [7] трактують таке навчання як частково онлайнне навчання (Partially On-line Learning), в якому поєднуються переваги аудиторного та дистанційного навчання. У процесі частково онлайнного навчання використання Інтернету стає не епізодом, а важливою невід'ємною частиною навчального процесу. З іншого боку, на відміну від дистанційного навчання, зберігається постійний прямий контакт студентів з викладачем та один з одним, що є важливою умовою формування іншомовної комунікативної компетентності студентів.

Проблеми, пов'язані з частково онлайнним навчанням були проаналізовані в роботах Н. В. Белкіної, А. Л. Буран, Ю. М. Верьовкіної-Рахальської, М. С. Гришиної, І. В. Корейби, А. А. Налбандян, О. В. Піневич, С. А. Фоміного, Є. В. Якушиної, Cl. Kramersch, D. Sperling, P. Swann та ін.

Метою цієї статті є опис моделі частково онлайнного навчання англійської мови студентів технічних спеціальностей.

Необхідно відмітити, що на сьогодні саме навчальні веб-сайти стали перспективними видами інформаційно-комунікаційних технологій у сфері освіти [6, с. 53], що сприяють максимально повній та ефективній реалізації можливостей Інтернет-ресурсів у процесі навчання [1, с. 107; 2, с. 96; 5, с. 51] та можуть застосовуватися як засіб частково онлайнного навчання [7].

В умовах частково онлайнного навчання студентів технічних спеціальностей ми розробили веб-сайт, серед основних компонентів якого можна виділити добірку автентичних гіпертекстів з Інтернет-ресурсів. Гіпертексти, відібрані нами на основі розроблених критеріїв, входять до складу макрогіпертекстів, які представлені в п'яти тематичних блоках на навчальному веб-сайті (Manufacturing, Manufacturing Processes, Fastening of Materials, Electric Motor, Steam Engine).

Опрацювання кожного блоку включає в себе три етапи формування читацької англомовної компетентності (Part 1 з основної частини веб-сайту та з частини веб-сайту "Learning management" – передтекстовий етап, Part 2 з основної частини веб-сайту – текстовий етап, Part 3 з основної частини веб-сайту – післятекстовий етап).

Навчальний веб-сайт розташований на окремому хостінгу (хостінг – це фізичне розміщення сайту на сервері компанії провайдеру, що підключений до глобальної мережі Інтернет), має свою електронну адресу, тому для користування веб-сайтом студенти повинні мати доступ до Інтернет-ресурсів, знати електронну адресу навчального веб-сайту, пройти реєстрацію на навчальному веб-сайті (заповнити поля "Name", "E-mail", "Username", "Password", "Verify Password", "Group"). Після реєстрації на навчальному веб-сайті студенти мають доступ до персональних сторінок (personal student's page), на яких вони виконують необхідні завдання, користуючись опціями "submit an article", "section", "category", "save".

На навчальному веб-сайті студенти мають доступ до системи управління навчанням "Learning management", в якій вони виконують тестові завдання, вибираючи необхідний тематичний блок та опцію "Quizzes". Переходячи за електронною адресою, ввівши логін та пароль, викладач має змогу оперувати системою адміністрування навчальним веб-сайтом, що дає можливість викладачу додавати та редагувати тексти на веб-сайті, додавати та змінювати вправи, перевіряти персональні сторінки студентів.

В узагальненому вигляді структура навчального веб-сайту для формування у майбутніх інженерів читацької англомовної компетентності представлена на схемі 1.

Відповідно до Програми АМПС студенти при досягненні рівня володіння мовою B2 повинні вміти працювати з текстами академічного та професійного характеру, зокрема читати, анотувати, оцінювати інформацію з різних джерел для подальшого використання в академічному, навчальному та професійному середовищі [4, с. 9, 25–26, 102]. Маємо зазначити, що читацька компетентність виступає як окрема компетентність, коли студент має здатність читати автентичні тексти різних жанрів і видів,

розглядаючи їх як джерело професійно орієнтованої інформації, при цьому читання виступає як засіб оволодіння цією інформацією.

Також, читацька компетентність може розглядатися як вид мовленнєвої компетентності, що є необхідним для формування інших видів мовленнєвої компетентності, зокрема компетентності у письмі та говорінні: коли студент, прочитавши текст, ануотує його, готує детальний опис, презентацію професійної теми. З огляду на викладене, у курсі навчання іноземної мови у ВТНЗ для досягнення студентами рівня володіння мовою B2, провідне місце повинен займати процес формування у майбутніх інженерів читацької іншомовної компетентності, що ми маємо враховувати при розробці моделі організації відповідного навчання.

Схема 1

Схематична структура навчального веб-сайту як засобу формування читацької англомовної компетентності

Для формування читацької англомовної компетентності з використанням навчального веб-сайту необхідно володіти вмінням працювати з навчальним веб-сайтом (системою адміністрування навчальним веб-сайтом), працювати з браузером, вмінням орієнтуватися в адресах та протоколах Інтернет-ресурсів.

В основу опрацювання кожного тематичного блоку навчального веб-сайту покладено трижневий цикл занять (6 годин), що, в свою чергу, складається з трьох мікроциклів. Під циклом занять ми розуміємо сукупність послідовних взаємопов'язаних занять на матеріалі оригінального навчального тексту, що проходять протягом певних відрізків часу [3]. До кожного циклу входять мікроцикли занять, що відповідають одному з етапів формування читацької англомовної компетентності. На опрацювання матеріалу мікроциклів відводиться від 30 до 50 хвилин на кожному занятті, що складає 1/2 часу, відведеного на аудиторну роботу, і становить, в середньому, 15 годин, не враховуючи 4 години, відведені на тестовий контроль рівня сформованості у студентів читацької англомовної компетентності, та 2 години – на модульну контрольну роботу. Час, відведений на самостійне опрацювання студентами матеріалу на веб-сайті, складає 1/2 часу, відведеного на самостійну роботу, і становить, в середньому, до 15 годин. Виділений час розподіляється між різними видами роботи з метою формування у студентів читацької англомовної компетентності з використанням навчального веб-сайту в процесі частково онлайн-навчання. Решта часу відводиться для формування інших видів мовленнєвої діяльності. Відведену кількість годин можна пояснити тим, що: по-перше, у курсі навчання ІМ у ВТНЗ для досягнення студентами рівня володіння мовою B2 провідне місце повинен займати процес формування у майбутніх інженерів читацької іншомовної компетентності; по-друге в процесі формування читацької мовленнєвої компетентності задіяні й інші види мовленнєвої діяльності (письмо, говоріння), що зумовлено необхідністю використання студентами професійно орієнтованої інформації у процесі читання текстів з Інтернет-ресурсів. Отже, процес формування читацької англомовної компетентності складається з п'яти трижневих циклів занять для опрацювання студентами текстів з п'яти тематичних блоків на навчальному веб-сайті; до кожного з циклів занять входять три мікроцикли, що відповідають передтекстовому, текстовому та післятекстовому етапам формування читацької англомовної компетентності.

Сукупність усіх циклів, а також кожний окремий мікроцикл мають свої кінцеві та проміжні цілі процесу формування читацької англомовної компетентності. Цикли занять відрізняються функціональними типами та жанрами навчального матеріалу. Кінцевою метою окремого циклу є навчання майбутніх фахівців розпізнавання певного функціонального типу гіпертексту з метою більш систематизованого підходу до вилучення змістової інформації та її адекватне використання при обговоренні.

Пропонується така послідовність роботи з навчальним веб-сайтом у процесі частково онлайнного навчання. Зареєструвавшись на сайті та ознайомившись з його змістом, оберіть один із запропонованих тематичних блоків навчального веб-сайту. На екрані з'являються три змістовні частини (Part 1, Part 2, Part 3), що співвідносяться з етапами формування читацької англомовної компетентності (Part 1 – передтекстовий етап, Part 2 – текстовий етап, Part 3 – післятекстовий етап), розділ з тестовими завданнями "Learning management" та словник з обраної теми (Topical Vocabulary).

Оберіть першу частину (Part 1) та, опинившись на необхідному рівні, почніть виконання вправ з метою формування вмінь визначати ідею тексту, оцінювати інформацію в тексті, формування загальнотекстових лексико-граматичних мовленнєвих навичок читання гіпертекстів, навичок використання он-лайн словника та граматичного он-лайн довідника.

Для виконання тестових завдань з вибірковою відповіддю (множинного, альтернативного, перехресного вибору), виконання тестових завдань з конструйованою відповіддю, перейдіть до розділу "Management learning", виберіть необхідну тематику заняття, перейдіть до опції "Quizzes" та почніть виконання тестових завдань.

На цьому етапі виконуються рецептивні, рецептивно-репродуктивні, рецептивно-продуктивні, некомунікативні, умовно-комунікативні, індивідуальні, парні, групові, повністю та частково керовані вправи.

Навчальний веб-сайт забезпечує моделюючу, навчальну, мотивуючу, індивідуалізуючу та контролюючу функції і, таким чином, дозволяє виконувати зазначені вправи в позааудиторний час без допомоги викладача.

Після виконання кожної вправи передтекстового рівня на персональній сторінці виберіть відповідну категорію (category), секцію (section), збережіть виконане завдання у базі даних навчального веб-сайту для перевірки викладачем, користуючись кнопками "submit an article" (дати статтю) та "save" (зберегти). Якщо виконане завдання автоматично перевіряється програмою в розділі "Learning management", натисніть кнопку "review" (переглянути) та продивіться правильні відповіді до кожного тестового завдання. Кількість спроб виконання кожної вправи не лімітована, але фіксується програмою.

Після збереження вправ першої частини (Part 1) на персональній сторінці оберіть другу частину (Part 2) для виконання вправ з метою формування мовленнєвих та компенсаційних умінь читання гіпертекстів, що забезпечують повноту розуміння інформації. На цьому етапі виконуються рецептивні, рецептивно-репродуктивні, умовно-комунікативні, індивідуальні, групові, парні, повністю керовані, частково керовані вправи. Процедура збереження вправ є аналогічною до попереднього етапу.

В процесі виконання вправ післятекстового етапу (Part 3) навчального веб-сайту формуються мовленнєві та компенсаційні вміння читання гіпертекстів, що забезпечують глибину розуміння інформації. На цьому етапі виконуються рецептивні, рецептивно-репродуктивні, рецептивно-продуктивні, умовно-комунікативні, комунікативні, індивідуальні, групові, парні, частково та мінімально керовані вправи.

Для більшої зручності у роботі з усіма частинами (розділами) навчального веб-сайту рекомендується працювати у багатоекранному режимі. На навчальному веб-сайті передбачено фіксацію та збереження часу вправління, кількості спроб і результатів виконання вправ, за які нараховуються відповідні бали, що допомагає викладачеві забезпечувати поточний контроль (рис. 1).

#	Name	Category	Total Score	Passing Score
1	Exercise 1		8	80%
2	Exercise 2		6	80%
3	Exercise 3		6	80%
4	Exercise 4		5	80%
5	Exercise 5		6	80%
6	Exercise 6		5	80%

Рис. 1. Фрагмент сторінки навчального веб-сайту з розділу "Learning management"

Підсумковий контроль рівня засвоєння інформації циклу занять відбувається в процесі усного обговорення відповідної теми, підготовки студентами індивідуальних завдань з третьої частини (Part 3) навчального веб-сайту, виконання тестових завдань з першої частини (Part 1) розділу веб-сайту "Learning management". Відмітимо, що викладач у процесі використання навчального веб-сайту може змінювати, доповнювати тексти та завдання в усіх частинах навчального веб-сайту (Part 1, Part 2, Part 3), самостійно створювати тестові завдання в розділі "Learning management", увівши відповідний пароль та логін при реєстрації на веб-сайті.

Таким чином, запропонована модель навчання описує можливий шлях організації навчального процесу формування читацької англомовної компетентності з використанням навчального веб-сайту в

умовах частково онлайнного навчання та досягнення студентами рівня володіння мовою B2 у читанні. Такий досвід самостійного частково онлайнного навчання читання є особливо важливим для майбутніх інженерів, оскільки на сучасному етапі розвитку суспільства іншомовне професійно орієнтоване читання є складовою частиною загальної системи діяльності фахівця на виробництві чи в науці, при цьому фахівець постійно має вдосконалювати власний рівень читацької іншомовної компетентності задля розуміння та рішення важливих професійних задач.

Використані джерела

1. Жук Л. Г. Интернет-технологии как средство организации самостоятельной работы студентов технических вузов (на материале обучения иностранному языку) : дисс. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / Л. Г. Жук. – СПб., 2006. – 192 с.
2. Матвеева С. А. Сайт как жанр Интернет-коммуникаций (на материале персональных сайтов учених) : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.15 / С. А. Матвеева. – Луганськ, 2006. – 212 с.
3. Михайлюкова Т. Т. Отбор и организация учебного текстового материала для обучения чтению на первом курсе педагогического вуза (на материале английского языка) : дисс. ... канд. филол. наук : 13.00.02 / Т. Т. Михайлюкова. – Горький, 1985. – 232 с.
4. Програма з англійської мови для професійного спілкування / [Г. Є.Бакаєва, О. А. Борисенко, І. І. Зуєнюк, В. О. Іваніщева, Л. Й. Клийменко, Т. І. Козимирська, С. І. Кострицька та ін.]. – К. : Ленвіт, 2005. – 119 с.
5. Шукало І. М. Англomовний комп'ютерний рекламний дискурс : семантичний та комунікативний аспект (на матеріалі веб-сайтів британських туристичних компаній) : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.04 / І. М. Шукало. – К., 2008. – 226 с.
6. Яшина Т. С. Оценка качества образовательных веб-сайтов как фактор развития единого информационного образовательного пространства : дисс. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Т. С. Яшина. – Воронеж, 2005. – 205 с.
7. Warschauer M. Researching Technology in TESOL : Determinist, Instrumental and Critical Approaches / Mark Warschauer // TESOL Quarterly. – 1998. – No. 32 – P. 757–761.

Романюк Ю. В.

МОДЕЛЬ ЧАСТИЧНО ОНЛАЙНОВОГО ОБУЧЕНИЯ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ СТУДЕНТОВ ТЕХНИЧЕСКИХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ

В статье рассматривается модель частично онлайнного обучения английскому языку студентов технических специальностей. Описаны разделы учебного веб-сайта как средства формирования читательской англоязычной компетентности, в общем виде описана структура учебного веб-сайта.

Ключевые слова: модель, веб-сайт, читательская компетентность, структура.

Romanjuk Ju. V.

THE MODEL OF PARTIALLY ON-LINE LEARNING ENGLISH FOR THE STUDENTS OF TECHNICAL SPECIALTIES

The model of partially on-line learning English is represented in the article. The effectiveness of the process of English language learning depends directly on the methods used. The usage of the Internet in the learning process has become the basis of the development of the blended learning or partially on-line learning. Students use the Internet constantly during the learning process and at the same time direct contact between students and teacher is provided too.

We've developed the learning web-site as a means of partially on-line learning of the English language by future engineers, parts of which are described here.

The first part of the learning web-site is correlated with the pre-reading stage of forming future engineers' reading competence. The second part correlates with the reading stage; and the third – with the post-reading stage of forming the future engineers' English language competence in reading. Students get the access to management of the web-site where they can do exercises and quizzes. The teachers can operate the system of the web-site administration. This option gives them the opportunity to add new texts, to edit them, to add new exercises and to check the students' personal pages.

The procedure of working with the web-site during partially on-line learning is described. While working with the first part of the learning web-site students do the exercises aimed at forming the skills of evaluating the information in the text, and forming grammatical and lexical sub-skills. The second and third parts of the web-site correlate with the reading and post-reading stages of forming the future engineers' English language competence in reading.

Using the learning web-site during partially on-line learning students acquire the skills of independent learning the grammatical and lexical aspects of the English language.

Key words: model, web-site, reading competence, structure.

Стаття надійшла до редакції 02.09.2015